

Posudek na disertační práci

Mgr. Jiřího Stočese

Saský univerzitní národ pražské právnické univerzity (1372-1419)

Ústav českých dějin, historické vědy – české dějiny, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
v Praze, Praha 2006, 279s.

Předkládaná disertační práce Mgr. Jiřího Stočese je věnována dějinám pražské univerzity, zejména jejímu správnímu vývoji, a prosopografickému výzkumu saského univerzitního národa pražské právnické univerzity v letech 1372 – 1419. Při zpracování druhého z těchto témat, tj. jednoho z univerzitních národů, navazuje autor na diplomové práce, které vzešly ze semináře PhDr. Michala Svatoše. J. Stočes je sám autorem jedné z těchto diplomových prací, nazvané „Regionální a sociální původ příslušníků bavorského univerzitního národa na pražské právnické univerzitě v letech 1372 až 1419“, obhájené r. 1998. Hlavním pramenem disertace je matrika právnické univerzity, ztracená r. 1945 a dnes v originále *de facto* neexistující. Již tato skutečnost omezuje způsob kladení otázek a neumožňuje jednoznačnou rekonstrukci vzniku a způsobu vedení matriky. Není možno provést ani důkladný paleografický a diplomatický rozbor.

Poněkud zavádějící je název disertace, pod nímž by čtenář očekával spíše hlubší studium osudů studentů právnické univerzity. J. Stočes se však napřed musel terminologicky a ze správního hlediska vymezit vůči dosavadnímu chápání národů na pražské univerzitě, a to zejména v souvislosti s rozštěpením univerzity v r. 1372. Autor sám v úvodu své práce uvádí, že hlavními cíli je jednak rozbor vývoje univerzitních národů na pražské univerzitě, jednak prosopografický výzkum saského univerzitního národa v letech 1372-1419. Zatímco první cíl splnil beze zbytku a disertace přináší řadu nových poznatků, o druhé části práce sám uvádí, že „... předkládá pouze předběžné výsledky ...“.

Práce je logicky členěna do čtyř základních kapitol. První z nich obsahuje rozbor dochovaných pramenů a literatury. Autor zde prokázal značnou erudici a širokou obeznámenost s domácí i zahraniční literaturou. Ve druhé části této kapitoly se pak zabývá i moderní metodologií výzkumů univerzitních pramenů. J. Stočes provedl důkladný rozbor literatury, všímá si zažitých klíšé a zaznamenává jejich rozšíření dokonce i v odborně populární historiografii (jako např. předsudek o možnosti studia na právnické univerzitě teprve po absolutoriu artistické fakulty). Musel se vyrovnat také se základním biografickým dílem pro pražskou předhusitskou univerzitu, totiž s *Životopisným slovníkem ... Josefa Tříšky*, který řadu údajů uvádí chybně nebo nedůsledně. Místy je sice Stočesův výklad až příliš detailní, na druhou stranu však je chvályhodná jeho citlivost, s jakou vnímá středověkou pražskou univerzitu v evropských souvislostech. Pokud však autor chce provádět komparativní studium, měl by zahrnout do svého zorného úhlu nejen literaturu německou, ale i např. francouzskou a anglickou. Dovolím si tu upozornit alespoň na práci amerického historika Williama J. Courtenaye, který systematicky zpracovává prosopografickou metodou pařížskou středověkou univerzitu (např. *Parisian scholars in the Early fourteenth Century* nebo *Rotuli Parisienses. Supplications to the Pope from the University of Paris*). Alespoň po metodologické stránce by stál jistě za zmínku dlouholetý projekt Ludwiga Schmutze, který zpracovává registra suplik úřadu penitenciářů. Práce W.J. Courtenaye sice zachycují období starší než prameny pražské, ale určitou analogii s vývojem univerzity a církevní správy v Čechách na sklonku 14. století bychom mohli jistě vysledovat.

Druhá a třetí kapitola disertace spolu úzce souvisejí. Autor se nejprve věnoval výkladu vzniku univerzitních národů a jejich správy na dvou význačných středověkých univerzitách, totiž v Bologni a Paříži, a doplnil je o stručný přehled vývoje na dalších evropských učeních. Tento výklad je sice založen na studiu literatury, ale i tak upozornil na několik zajímavých a

